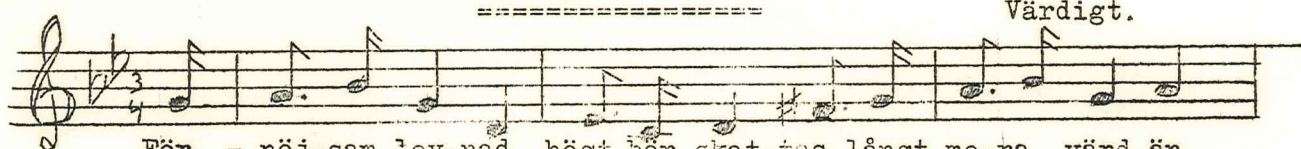

Visor och sånger från Linderåsaren II
(Ture Hultén)

Komplett

Förnöjsam levnad.
===== Värdigt.

För - nöj-sam lev-nad högt bör skat-tas långt me-ra värd än
När gi-rig-bu-ken all-ting fat-tas, då är jag nöjd och
guld och gods glad till mods. Jag är ej slav av
mitt be-gär, jag dig-nar ej av av-vund ne - der jag
bryr mig fö - ga om den he - der som falska mun - nar
skän-ka plär

2.

Om allt gick redligt till på jorden,
om en den andre kunde tro,
om man alla kunde tro på orden, (bo)
vad sällhet skulle då i världen gro!
Om en den andre ej bedrog,
om äran fanns där äran blänkte,
och mänskan talte som hon tänkte,
då vore livet artigt nog.

3.

Jag önskar mig blott daglig föda
och att få leva frisk och sund,
en måttlig heder, måttlig möda
och då och då en ledig stund,
gott samvet' utan fläck och sår,
en trogen vän i själva nöden,
gott namn och rykte efter döden,
förförder jag ur världen går.

4.

Låt andra söka gunst och lycka,
fast ofta uppå falska språng,
låt andra göra som de tycka,
jag går ändå min jämna gång!
Låt ödet styra hur det vill
jag har ej lust med hopen löpa,
för guld mig sådan lycka köpa,
som kanske hör en annan till!

5.

Mitt hus jag ej till kyrka bygger,
jag lever stilla, from och glad,
att leva måttligt, nöjd och trygger
och glad inunder låga tak.
Mitt hus jag ej till festsal gör,
min håg jag ej i vallust dränker.
De år och tinger här och dränker,
till större saker nyttjas bör.

Eftertryck förbjudas

Skördevisa (Skördemannen).

Friskt

Nu är det så-ligt och varmt på nä-set, som in-sjön fam-nar med

ar mar blå och frö-na dall-ra i pen-ning-grä-set och

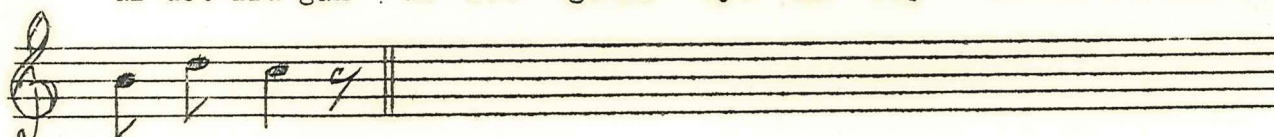
al-le man sko-la ut och slå. Se här min slip-sten, se

här min byt-ta, och mat i väs kan till äng-en ut Nu

är det frå gan om att gö-ra nyt ta. Nog få vi svettas innan

det blir slut

2.

(Här)
Säg flicka kära, nu är räfsan färdig
ditt namn jag skurit i skaftet in.
(Gå)
Klöv ej i bäcken, nej, kom jag bär dig
igenom livet, om du blir min.
Var inte blyg, det är ej så farligt,
du får ej väta de fötter små.
Nej, jag skall bära dig nätt och varligt,
det är ju gott att vi äro två.

3.

Den ena stödjer så lätt den andra,
Det är ej gott till att ensam gå.
Tillsamman vi uppå ängen vandra,
en gör ej nytta, men båda två.
Och vad du fäller, jag räfsar samman
och bärgar så uti ladan in.
Sen kan vi leva uti fröjd och gamman,
tills Herren bärgar oss själva in.

6.

Se så nu börjas, se gräset ligger,
omkull i rader, som slåttern går.
Förgäves liljan om nåd hon tigger,
nu är den slut hennes korta vår.
Men mänskan faller liksom en stängel,
när döden kommer med lien sin.
Men tätt i spåren, där går en ängel,
som skördar samman och bärgar in.

4.

Flicka kära, du viskar bara,
i örat på mig, det lät som ja.
Nog få vi bröd det har ingen fara,
(vi blott spara på)
om man ej super upp pengarna.
I flitig bön, och i kärlek trogen,
så vet jag nog, där blir ingen brist.
Gud giver säd på den lilla logen,
och tänker på oss båd' först och sist.

5.

Du tror väl inte, att jag dig sviker,
och glömmor bort dig, för gods och guld.
Man blir ej lycklig, fast man är riker
och inte gläder för pengars skull.
Men till att hava i alla öden,
en trogen vän att sig luta till,
då är man lycklig i själva döden,
då har man handlat som Herren vill.

Eftertryck följande.

Nu ri der bröl-lops ska-ran stå - te - lig fram.Se, hur lil-la bru-den

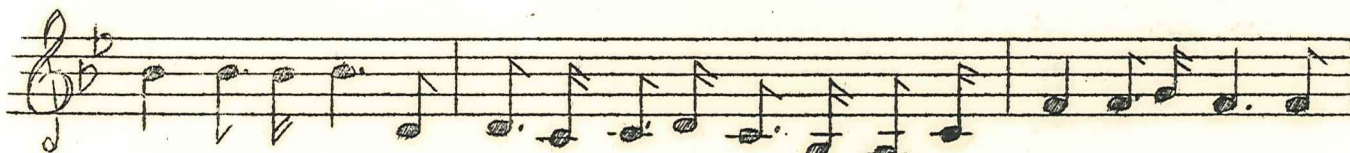
fin in-vid brud-gum-men sin Lik som en ros i fäg-ring strå-lar

Spe - le- män med flöj-ter och med gi gor stäm ma opp Och mång-en bru-de

smäll sät ter tå-get i ga-lopp Ja, äng- ar - na de prun-ka i sin

gyl - le-ne skrud Och so-len den be-ski-ner bå- de brud-gum och brud.Ja,

kloc kor na de ring a ö - ver kyr ko byn och top-pen på kyr ko tornet

blän-ker mot skyn.

Leve för bruden och för brudgummen god
 Uti liv och i död, hålla tro i lust och nöd.
 Och dofta rosor och schersminer.
 Både präst och klockare förhöja dagens lov.
 Och stöten bär dem offer uti sin gamla hov.
 Ja, bruden hon fäller utav glädje en tår
 Men ler så mildt som solen efter majregn
 om vår.
 Ja, städe sig livet i en ljuvlig dröm.
 När brudparet (svär) styr mot tidens brusande
 ström.

Bröllopet skall stånda uti dagarna tre
 Raska gossar svänga kring,
 vackra flickor i en ring
 Och blanka stop stå kring buteljer.
 Polske dansen höres ifrån spelemans fiöl
 Och svärfar för sin gumma gör mången

kapriol.

Ja se, huru bruden klädd i krona och krans.
 Av ståtelige brudgummen förs uti dans.
 Ja, himmelen den blå är deras brudepell.
 Och stjärnorna de tindra uti sommarens

kväll.

Eftertryck förbjudes.

Handlarevisan.

Lekande och lätt.

Brud-gum och bru den vil ka i skru-den

tác-ka stå Sy - nes allt nö je fäg nad och lö je

tills de bli grå Rus - sin och man-del bli-ve er han-del

var - je mi-nut Soc-ker ci tro ner ost ron le mo - ner

ha - gel och krut

Barnskor och trummor, ingefär, kardemummor, muskot, kanel,
Apelesiner, olja och viner, så till en del.
Sviskon, korinter, pärlor och flintor, målaregull,
Bollar och speglar, klingor och deglar, kardor och ull.

Kimrök och flaskor, snöreliv, brevtaskor, kaffe och tè,
Kapris, oliver, fastän det bliver, gurkor kanske.
Röd och vit krita, mest av den vita, redgarn och trå,
Tvål, pomeranser, såpa, essenser, sirap också.

Stråkar, fioler och träpistoler, boskapstreak,
Krapp och ammonium och konfonium, rött och svart lack.
Husbloss och burar, glaskrus och lurar, risgryn och snus.
Bjällror och klockor, skridskor och dockor, pottor och krus.

Hektor och hakar, kruthorn och stakar, nycklar och lås,
Luntor och svampar, skruvar och stampar, linfrö att sås.
Trattar och knappar, rivjärn och tappar, knivar och band.
Safrian och fikon, peppar och krikon, stärkelsesand.

Röd och vit vinsten, gurkmej och brynsten, tärning och kort,
Bolus och silvglitt, bensvart och blyvitt, smärre och stort,
Brädspel och brickor, svavel, nejlikor, paradiskorn.
Tunnor och eldstål, kamfer och fenkol, dosor av horn.

Saxar och sylar, krattsar och prylar, pennor och papper.
Tobak och pipor, tänger och knipor, och ännu mer.
Nubbar och nålar, stenfat och skålar, lådor och skrin,
Käppar och stavrar, borrar och navrar, rosenmarin.

Se, allt vad vi hava ifrån ön Java, Ceylon och fler.
Allt som kan höras, nämnas och röras, allt vad man ser,
I drejerier och specorier komma till bron,
Allt skall man finna, träffa och hinna hos er i bon.

Således proppad, staplad och stoppad, önskas er bod,
Där skola ramla, slamra och skramla vikter och lod.
Gruvliga bråtar, tolvdalersplåtar uti var vrå.
Peningepåsar, flickor och gossar, mågar därpå.

Gamle Nords visa. Lugnt.

I här-lig skrud na- tu- ren prå- lar, att ing-en pen-sel
 Bland grö-na lö-ven och hö- ga grä- sen, allt vitt-nar om ett
 så dant må- lar Da gen är lång och nat-ten är kort
 hög-re vä sen
 Li- en går fram och hö- et blir torrt. Män-ni-skan lik-nas
 än vid ett hö Hen- nes lott är den att dö

2.

Hur mycket är som man behöver,
 Sitt ner och tänk och räkna över!
 För hur lång tid skall kapituleras?
 För huru många rekvireras?
 Jo, litet mat och nödiga plagg
 Uti en vrå där ej finnes agg.
 Nyttjom för dagen er torftighet!
 Morgondagen ingen vet.

3.

Den rika hösten kommer åter.
 Och sin hävar rikt upplåter.
 Då samlas in med snälla händer
 I hela världens vida länder.
 Samlom med glädje och tacksamhet,
 Nyttjom det goda med måttlighet!
 Givaren själva godheten är.
 Lov uppå hans altar bär!

Toras visa
=====

Lugnt gående.

En ä- del hust-ru het- te To- ra, tog sin
 dot-ter u- ti sko-la, sa- de hör och lär av
 mig. En gång när du bli- ver kvin-na skall du det-ta
 väl be sin na att det ock skall gag- na dig:

Eftertryck förbehålls

LANTMANNENS SÅNG.

Stads-li-vet of - ta i sång jag be - skri - vet
men ald-rig jag i sång har be - skri - vet

bå - de i moll och i dju - pas - te dur Där-för god
säll-he-ten u - ti Guds fri - a na - tur.

vän-ner, båd' gam - la och så - ta, vill jag en

vi-sa på kvälls-kvis-ten ta, en - kom från lan-det och

så skall den lå-ta: Tra la la, la la la, la la la, la

Kornet som gungar för vinden i hagen
liksom man böljan i Nordsjön får se
räcker sin ägare långt upp på magen,
helst om han lägger sig rak lång bre've.
Gullgula axen i solskenet gunga,
lovande skörden båd' ymnig och bra,
och i förtjusning hörs bönderna sjunga:
Tra, la

Havren han nickar så stolt uti hågen
gammal i gården fast än han är grön,
där bakom gårdsgården kråmar sig rågen
rak uti ryggen precis liksom spön.
Rovorna trängas om plats uti sängen,
morotepinnarna arta sig bra
därför så sjunger båd' husmor och drängen:
Tra, la

Solros och näckros och stockros och lilja,
ormbunke, flugsvamp och hängbjörk och al,
vitlök och smultron och pors och persilja
dofta i Floras gigantiska sal.
Och när naturen har uppdukat bordet,
bjudande alla att komma och ta,
bockar sig bonden och tager till ordet:
Tra, la

Hampåkern prunkar i mörkgröna skruden,
ruvar på bovstreck och rövarestreat,
lintegen lovar ge' linne åt bruden
ävensom lakan åt dotter och måg.
Alltså Guds eviga kärlek på jola
vad som behöves envar synes få,
och det är därför som bönderna gnola:
Tra, la

Bonden i kärlek sitt arbete trogen
ger uppå åkern sin gumma en kyss,
svänger sin lie och vänder på plogen,
rökar sin pipa och tuggar sin buss.
Men för att få liv uti pigan och drängen
att göra nytta för lönen de ha'
sjunger hon ren klockan fyra på sängen:
Tra la la, la la la, la la la, la.

Eftertryck förbjudes

STOCKHOLMSRESAN.

Lekande

Den förs-te gång ja te Stock-holm for, Ti-a - to - a
ti-a - to-a Stock-holm for, Då kom ja opp te där
kung-en han bor. Kil-la hipp ska du tro, kil-la hip-pi-pej.

2. Han bor i ett hus så fälia grant,
Tia..... fälia grant.
Ett hundra rum det ä där försant
Killahipp.....
3. När som ja öfver tröskelen klef,
Tiatröskelen klef.
Då satt hans majestät på tronen och skref.
Killahipp
4. Godda fader Lars, ja har brådt som du ser,
Tia brådt som du ser.
Ty ja har ämnat bygga en jernväg åt er
Killahipp
5. Sitt ner fader Lars, så ta Vi oss en half,
Tia ta oss en half,
Så länge här finns sprit uppå källarens hvalf
Killahipp
6. Sen frågte han om ja vill bli hans svärson,
Tia bli hans svärson.
Ty ja har vunnit prinsens hela Killevan
Killahipp
7. Nej tack, Fader Kung, ja har käring förut,
Tia käring förut.
Med den får ja dröja te lifvet tar slut
Killahipp
8. Sen frågte han mej huru Stina hon mår,
Tia Stina hon mår.
Jo, hon mår så bra, hon fick pojken igår.
Killahipp
9. Och när som ja skulle te å gå,
Tiate å gå,
så bjö Hans Majestät göka~~na~~ två
Killahipp ska du tro, killa hippipej.

Effekttyck förbjudes.

Toras visa.

En ädel hustru hette Tora
tog sin dotter uti skola
sade hör och lär av mig.
En gång när du bliver kvinna
skall du detta väl besinna
att det ock skall gagna dig:

Det var i går på kyrkovägen
kom vår granne helt förlägen
sporde mig trohjärtelig
efter dinom år och ålder
inte vet jag va 'det våller
utan han visst älskar dig.

Jag ej annat kunde svara
än det som jag kan erfara
hon blir snart nu nitton år
Kerstin blir snart också sexton
fast hon är ej stor till växten
Malin tolv i denna vår.

Samma dag som Jöns blev födder
då blev gamle prostén "dödder"
jag minns som det var i går
Vårfrudag i år som kommer
den som faller in i sommar
blir han två och tjugo år.

Han lär komma hit i morgon
men sin häst och stövlar, sporrar
om han nånsin dig begär
skall du honom hövligt svara
Gud vår Herre eder para
och er sina nåd beskär.

Jag första gången honom tvagit
första skjortan ock pådragit
tagit ock från moderns knä
honom ock till dopet draget
där han åter blivit "tvaget"
plantad in i livsens trä.

Honom sedan mycket givit
det jag inte allt uppskrivit
ännu mera skall han få.
Han skall få min äldsta flicka
Gud giv honom råd och lycka
kom nu Karin hör härpå.

Först för allting skall du lära
dina nycklar skall du bära
för "din" kistor, skåp och skrin.
I huset skall du trogen vara
liksom fordom gamla Sara
underdånig mannen din.

Med din man skall du ej träta
honom ej till vrede rida
Giv nu akt hör mi och lär:
Detta skall du väl besinna
och var någon dig påminna
i sitt hus han husbond är.

När hönan vill för hanen gala
och kvinnan vill för mannen tala
det kan aldrig gå i lås.
Därav komma mången tråtor
som hin onde då framsätter
att de rivas och de slåss.

Du skall ej i huset "lita"
Dem som skor för skvaller slita
fast det vore Sankte Knut
sjung den visan när de komma
hava sladderfulla "lommor"
strax går sladderkonan ut.

Deu skall hålla rent i huset
pottor, pannor, fat och kruset
bordet vitt som elfenben.
Ugnen skall du också limma
att han skall i huset glimma
som han vore av marmorsten.

Sedan skall du hemma bliva
ej i främmande stugor driva
såsom grannens moder var
när hon sist i stugan rände
alla svinen de uppvände
allt det som då hemma var.

Inga andra seder föra
Slit de kläder du kan göra
fyrtråd, vadmal, vitt och svart
ty de brokig och de randig
äro mycket oförståndig
och av en ostadig art.

Du skall ej på mannen pocka
när du ser en gyckeldocka
klädder över råd och stånd
ty den kvinna mannen gläder
som är nöjder med de kläder
som hon själva göra månd.

Mången kvinna utom staden
som ej vore värder maten
ej kan spinna en ten garn
fastän hon har två vita näva
kan hon ej en skjorta väva
eller ett par strumpeband.

Du skall icke noger vara
icke heller maten spara
för dem du har i ditt bröd
se på deras barn som svälta
att de askekakor älta
steka dem på eld och glöd.

Du skall icke heller slösa
såsom de ur böcken ösa
Du ska hava i förråd
tänk att året har tolv månår
sedan får du bettla - låna
allt det du skall hålla på.

Du skall löna dem dig tjäna
dina pigor dina drängar
förrän solen nedergår
om du deras lön förvänder
är en post som hastigt ränner
inför Herren skriven står.

Om du nånsin dörren stänger
för den fattige som tränger
den som söker efter bröd
lärer Gud det samma göra
stänga sina nådes dörra
för din själ när du är död.

Du skall också andra mätta
ej allena brödet äta
ty en viser kvinna kan
vid sin givna tillfälle
och på vitt bekanta ställe
hyende få under sin man.

När som du vill mat tillreda
skall du alltid duk påbreda
ty det kan du väl förmå
är din Mors och Mormors seder
är också din egen heder
om du vill mig rätt förstå.

Du skall icke barnen höra
när de posten ha att föra
från din granne där han bor
straffa dem med riset hemma
ty det är en viser kvinna
som ej barhaposter tror.

Du skall också barnen lära
det som länder till Guds ära
läsa, skriva excelent
sedan vet de därom tala
när du genom dödens dvala
haver digifrån dem vänt.

Du skall flitigt gå i kyrka
kropp och själ till kraft och styrka
gärna höra Herrans ord
aldrig skall du glömma detta
och min lärdom ej förgäta
när jag vilar under jord

Du skall aldrig sorgsen synas
fastän sorgen kan begynnas
som den långa Lucienatt
tänk att sorgemolnen svinner
när som solen den upprinner
vi ha fått vår Jesum fatt.

Mera har jag ej att lära
när som de min ben utbära
och jag slutat mina år
skall du lära barnen dina
som jag gjorde nu med mina
som i visan skrivet står.

Agusa den 27/11 1919.
Johan Hulthén

Efter diktamen av hans moder Bengta Isaksdotter f. 17/3 1849.

Anteckningar om visor från Agusa i Andrarums
socken, Skåne.

Förnöjsam levnad.

Den kallas i hembygden "Den gamle Agusingens visa". Han var farfars far, född 5/9 1784. De mest släktkära påstå, att han eller hans far författat den. Den omnämnes emellertid av Thomas Thorild (2:dra strofens tre sista rader) i ett brev till S.H.Heurlin 1782.

Skördevisan.

Texten efter Mor (min egen nerteckning år 1934), men syster Anna har lagt till 4:e strofen. Alternativen bero på att Mor och syster Bengta hade olika uppfattning om texten. - Melodien har jag fått av min svägerska Hilda, född 1869.

Brudemarschen.

Syster Elna och syster Bengta sjönga denna på "gillan" vid sekelskiftet. Jag minns speciellt ett sådant tillfälle till Per Pers i Björnastad. Uppteckningen gjord av bror Anders omkring 1890. (Finns f.n. hos hans dotter Svea tillsammans med en rad andra visor och sånger, upptecknade vid den tiden).

Handlarevisan.

Sjöngs vid sekelskiftet, framförallt av Bygges Nils (född omkr. 1850), även senare av syster Annas son Nils (född 1892). Uppteckningen gjord efter Bygges Anders (född 1860), som själv nedskrivit visan 1945. Som jämförelsematerial har använts dels vad syster Anna och hennes son Nils dikterat för Annas dotter Bengta, dels en uppteckning, som härotammar från min broder Anders.

Ordförklaring:

Boskapstreak Efter ett uppslag av musikediktören Werter Carlsson, Göteborg, har min brorson Lage lämnat följande uppgifter. Triakelse eller trühakelse = motgift. I norskan tre(h)akel = lakrits, d.w.s. samma betydelse, som dir. Carlsson gripfat på i norra Halland i gamla tider. Här torde det betyda lakrits, i vilken enligt dir. Carlsson skulle använts blod från boskap. (Docenten Gunnar Hedström i Lund har sommaren 1946 verifierat betydelsen lakrits.)

Belus. Ett slags lera, som användes som läkemedel.

Paradiskorn. En krydda.

Konfemium. Ett slags fiolharts.

Krats. En med hullingar försedd rund järnbit, som användes till att draga upp förladdningar ur pipan på ett gammalt gewär. Det finns f.n. en krats i Bygget, gjord av gamle Möllerström i N.Björstorp, Brösarp⁵sn.

Krapp. Troligen rött färgämne.

Nords visa.

Gamle Nord - om jag minns rätt, en soldat, som bodde i Agusa på 1800-talet - sjöng denna visa. Mor sjöng den för mig 8 januari 1935, och texten har jag efter en uppteckning av Bengtas dotter Hanna (1924 - 1935), gjord då hon gick i småskolan.

Toras visa.

Enligt dir. Carlsson är melodien sannolikt från medeltiden och går ^{de-dorisk} i d-dorisk tonart. Uppteckningen efter Mor, gjord av bror Johan 27/11 1919. (Finnes i Eduards 200 gamla kända visor, men med helt annan melodi - i D-dur - och med endast 10 strofer, därunder någon stympad.)

Min broder, Per Hultén, f. 17/11 1882, har till ovanstående anteckningar lämnat följande kompletterande uppgifter, daterade dec. 1925:

Skördemannen. Orden äro sannolikt författade av C.A. Wetterbergh (psed. Onkel Adam). Av honom hade drängen i Forsemölla ett ex. av romanen "Samhällets kärna", som jag läste i som pojke, när jag satt och väntade på malden. Visan har alltid haft sex versar. Melodien står i Eggelins sångbok, femte uppl. nr 271. Tryckt på C.W.K. Gleerups förlag 1898. Melodien den vedertagna.

Brudemarsch. Ord och musik tryckta i en journal i slutet av förra århundradet, Jag såg ett blad till Nils Reimers i Agusa. Om jag inte minnes fel, är komponisten en Norlind, av den kända kultur- och musikersläkten. Orden stå upptecknade i Anders Hedvalls "Boken om Hörröd" (sid. 97)

Förnöjsam levnad. Melodien är en dyrgrip. Om orden har jag glunkat i vår julkalender för 1927.

I år har jag fått tag på den visbok, som fanns och sjöngs i Tölestad, när jag var barn. Jag har i julkalendern för i år citerat något ur "E litta wisa wille ja framstecke". Den sjöng Mor mycket. Den vedertagna uppgiften, att förf. skulle vara F.A. Dahlgren, håller intem streck. Enligt Gustaf Fröding torde förf. snarare vara en magister Hardin i Karlstad (Efterskörd, del II, sid 83).

I en gammal visbok, vars titelblad tyvärr är borta, men som har tryckåret 1848, hittar jag å sid. 112 rubrik IX: "Sede- och vishets-sånger", och där läses:

"Bland vår tids allmännaste sedolärande Visor må "Hustru Thoras råd till sin Dotter" såsom exempel anföras. Den andas from klokhet och ger en sann teckning av Svenska Bondens hemliga och enkla seder. Vi anför blott några få versar, emedan visan ännu lätt kan erhållas.

av var Vis-gubbe och sjunges i de flesta bygdens Sånggillen."

Sedan citeras femton verser av Thoras visa.

I förenämnda häfte, ovan citerade avdelning, citeras såsom avslutning "Förnöjsam levnad" och göres följande ingress:

"Vi sluta våra bemärkningar över detta sednare tädvarv och detta skal-
deslag med denna ännu i sången, bland folket såväl i högre som i lägre
kretsar, levande folkvisa.

.....

Lantmannens sång.

Upptecknad efter förre lantbrukaren Ola Månsson i Viggårum, Långaröds
s:n, f.2/11 1862. Han torde vara den ende i hela bygden, som kan sjunga
sången i fråga. Enligt doc. Hædström i Lund ger ordvalet ("jola") vid han-
den, att visan näppeligen kan vara författad sydligare än i norra Småland.

Stockholmsresan.

Orden efter bror Anders ovannämnda visbok, som finnes hos hans dotter
Svea, vilken även givit mig melodien.

Göteborg i december 1945 och 1946.

Ture Hulthén.